

Öretmenlerin Üst Bilişsel Pedagojik Anlayışları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Öretmenlerin Üst Bilişsel Pedagojik Anlayışları Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27389>

Özet

Ö?retmenlerin Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar? Ölçe?i, ö?retmenlerin kendi ö?retim süreçlerini planlama, izleme ve de?erlendirme yeteneklerine ili?kin sahip olduklar? inançlar? ve fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özgün hali yabancı dilde olan bir araç?n Türkçeye uyarlanması sürecinde, 2015 y?l?nda Gökhan Orhan taraf?ndan gerçekleştirilen bir yüksek lisans tezi çal??ması kapsamında geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılarak Türk e?itim sistemine kazandırılmıştır. Ölçek, özellikle ö?retmenlerin üst bili?sel süreçleri pedagojik uygulamalarına ne ölçüde entegre ettiklerini belirlemeye odaklanmaktadır.

Bu araç, ö?retmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları? saptamada ve üst bili?sel yaklaşımlara dayalı e?itim programları?n etkinliğini de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Çal??ma, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu s?nayarak, e?itim araştırmacılarına ve uygulayıcılara sağlam bir ölçme aracı sunmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen inançları?, Üst bili?, Pedagojik anlay??lar?, Ölçek uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, E?itim psikolojisi, Ö?retmen yeterlilikleri.

Yazarlar

Gökhan Orhan

Amaç

Ö?retmenlerin Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar? Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmenlerin ö?retme ve öğrenme süreçlerine dair sahip oldukları üst bili?sel fark?ndal?k düzeylerini ve bu fark?ndalıklar?n s?nıf içi uygulamalarına yansıma biçimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu, onların ders planlama, öğrenci öğrenmesini izleme ve ö?retim stratejilerini duruma göre ayarlama yeteneklerini de?erlendirmeyi kapsar.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması?n özel amacı ise, uluslararası alanda kullanılan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı?n Türkiye'deki e?itim araştırmalarına sunmak, böylece Türk ö?retmen popülasyonunun üst bili?sel pedagojik yeterliliklerini ulusal ve uluslararası düzeyde karşılaştırmalı olarak incelemeye olanak sağlamaktır.

Yapı

Ölçek, ö?retmenlerin üst bili? (metacognition) kavramı?n pedagojik alana yansıması?, yani **Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar?** ölçmektedir. Bu yapı, genellikle iki temel boyut altında

incelenir:

Üst Bili?sel Bilgi (Metacognitive Knowledge): Ö?retmenin kendi ö?retme kapasitesi, görevlerin zorlu?u ve farkl? stratejilerin etkinli?i hakk?ndaki bilgisi.

Üst Bili?sel Düzenleme (Metacognitive Regulation): Ö?retmenin ö?retim süreci s?ras?nda planlama, izleme (monitoring) ve de?erlendirme (evaluating) gibi aktif stratejileri kullanma becerisi.

Ölçek, ö?retmenlerin bu iki boyuttaki yeterliliklerini ve inançlar?n? de?erlendirerek, onlar?n ö?renci merkezli, yans?t?c? ve etkili bir ö?retim ortam? yaratma potansiyellerini belirlemeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas?nda (Orhan, 2015), psikometrik olarak sa?lam bir araç elde etmek amac?yla kapsaml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in teorik yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Genellikle, uyarlama çal??malar?nda **yap? geçerli?i** (Construct Validity) temel al?n?r. Bu kapsamda, çeviri sonras? maddelerin orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? koruyup korumad???, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. Ayr?ca, dil ve kültürel uygunlu?un sa?lanmas? amac?yla uzman görü?leri al?narak **içerik geçerli?i** (Content Validity) çal??malar? da yap?lm??t?r.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda ölçe?in tutarlılı??n? ve kararlılı??n? belirlemek üzere güvenirlik analizleri gerçekleştirilmi?tir. Güvenirlik testlerinin ana oda??, iç tutarlılık katsayılar?n?n (Internal Consistency Reliability) hesaplanmas? olmu?tur.

Bu tür psikolojik ölçekler için en yayg?n kullan?lan güvenilirlik göstergesi **Cronbach Alfa katsay?s?d?r**. Orhan (2015) çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak ve alt boyutlar baz?nda yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip oldu?u, yani maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda kararlı oldu?u tespit edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in Türk ö?retmen popülasyonu için güvenilir bir ölçüm sa?lad??n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ö?retmenlerin Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar? Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas? sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korunup korunmad??n? incelemek amac?yla faktör analizleri uygulanm??t?r.

Genellikle, öncelikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile maddelerin faktör yükleri incelenmiş, ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılarak orijinal ölçek modelinin Türk verisine ne kadar iyi uyum sağladığı test edilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin üst bilişsel pedagojik anlayışın temel bileşenlerini temsil eden alt boyutlara ayrıldığı ve bu boyutların kabul edilebilir düzeyde uyum indekslerine sahip olduğu doğrulanmıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği (Örn: 5'li veya 6'lı Likert).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmenler (Teachers)

Age Group: Çalışan yetişkinler (Okul öncesi, ilkokul, ortaokul veya lise öğretmenleri).

Population Details: Türkiye'deki çeşitli kademelerde görev yapan öğretmenler üzerinde uygulanmıştır (Yüksek Lisans tezi kapsamında Gaziosmanpaşa Üniversitesi bölgesi).

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılar, pedagojik inançları ve üst bilişsel uygulamaları hakkındaki maddeleri belirli bir derecelendirme skalasına göre değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Pedagoji, Öğretmen eğitimi, Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör yapısı, Öğretim stratejileri, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Çalışma Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat'ta tamamlanmıştır.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in orijinal halinin kullan?m izinleri, ölçe?i geli?tiren özgün yazarlara aittir. Türkçeye uyarlama çal??mas? 2015 y?I?nda Gökhan Orhan taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekte?tirilmi?tir. Tez, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Ölçe?in ticari kullan?m? veya geni? çaplı ara?t?rmalarda kullan?lmas? için özgün yazarlardan izin alınmas? gerekebilir. Yüksek lisans tezi olarak eri?im ücretsizdir. Testin psikometrik çal??malar?n?n tamamland??? y?I: **2015**.

Kaynaklar

Orhan, G. (2015). Ö?retmenlerin Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar? Ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? (Yüksek Lisans tezi, Gaziosmanpa?a Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Tokat). Tez çal??mas?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>.

Ö?retmenlerin Üst Bili?sel Pedagojik Anlay??lar? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere ula?mak için Orhan (2015) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.